

Βρυξέλλες, 7 Ιουνίου 2024
(OR. en)

10550/24

SOC 412
EMPL 236
ECOFIN 621

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου με θέμα την επάρκεια των συντάξεων – Έγκριση

1. Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου με θέμα «Επάρκεια των συντάξεων», όπως καταρτίστηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.
2. Τα συμπεράσματα βασίζονται στην έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων που συνέταξαν η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα παρόντα συμπεράσματα περιλαμβάνουν επίσης την προσυπογραφή των βασικών συμπερασμάτων της έκθεσης.
3. Το σχέδιο συμπερασμάτων συζητήθηκε στο πλαίσιο της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας και σε μία συνεδρίαση της Ομάδας «Κοινωνικά θέματα». Κατόπιν άτυπης γραπτής διαβούλευσης, η Ομάδα κατέληξε σε συμφωνία επί των συμπερασμάτων ως έχουν στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος.

4. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται:

- να επιβεβαιώσει τη συμφωνία που επετεύχθη επί του σχεδίου συμπερασμάτων ως έχει στο παράρτημα, και
- να διαβιβάσει το συνημμένο σχέδιο συμπερασμάτων στο Συμβούλιο (EPSCO) της 20ής Ιουνίου 2024 προς έγκριση.

Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου

Επάρκεια των συντάξεων

1. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι το δικαίωμα σε επαρκές εισόδημα για ηλικιωμένους και επαρκείς συντάξεις, που διακηρύσσεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο της κοινωνικής Ευρώπης και είναι καθοριστικό για την επίτευξη του στόχου μείωσης της φτώχειας έως το 2030.
2. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι, καθώς το ποσοστό των ηλικιωμένων στην κοινωνία μας θα αυξάνεται τις επόμενες δεκαετίες, η διασφάλιση της επάρκειας των συντάξεων θα είναι δύσκολη αλλά καθοριστική για τη στήριξη της ευημερίας του πληθυσμού.
3. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τις εθνικές προσπάθειες για τη διασφάλιση επαρκών εισοδημάτων για τους ηλικιωμένους —μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την ανταλλαγή εμπειριών, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση— και ότι οι εκθέσεις για την επάρκεια των συντάξεων που εκπονήθηκαν από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και την Επιτροπή αποτελούν βασικό αναλυτικό εργαλείο στο πλαίσιο αυτό.
4. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία που έχει η ολιστική πολιτική θεώρηση και ο στενός συντονισμός ανάμεσα στην ανάλυση της βιωσιμότητας των σχετικών με τη γήρανση δαπανών και την επάρκεια των συντάξεων και της μακροχρόνιας φροντίδας.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

5. ΠΡΟΣΥΠΟΓΡΑΦΕΙ τα βασικά συμπεράσματα της έκθεσης του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων που συνέταξαν η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (και η ομάδα εργασίας της για την επάρκεια των συντάξεων) και η Επιτροπή.

6. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ τα κύρια πορίσματα της έκθεσης του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων:
- α. Ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού για τους ηλικιωμένους συνεχίζει να αυξάνεται, λόγω της σχετικής εισοδηματικής φτώχειας, και είναι μεγαλύτερος σε προχωρημένο γήρας, ιδίως για τις γυναίκες. Ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, άνω των ένας στους πέντε ηλικιωμένους Ευρωπαίους διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Το εισόδημα των ηλικιωμένων παραμένει κατά μέσο όρο χαμηλότερο από το 90 % του εισοδήματος σε ηλικία εργασίας. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής έχει επιβραδυνθεί· κατά μέσο όρο, ένας Ευρωπαίος μπορεί σήμερα να περιμένει ότι θα ζήσει 21 χρόνια ως συνταξιούχος. Η ανάγκη υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας τείνει να αυξάνεται με την ηλικία και συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας.
 - β. Οι περισσότεροι ηλικιωμένοι είναι γυναίκες, γεγονός που καθιστά το χάσμα μεταξύ των φύλων σε μεγάλη ηλικία ιδιαίτερη κοινωνική πρόκληση. Παρόλο που η διαφορά ανάμεσα στις μέσες συντάξεις ανδρών και γυναικών εξακολουθεί να μειώνεται, τα χάσματα που απομένουν μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φτώχεια των ηλικιωμένων, το ύψος των συντάξεων και τη συνταξιοδοτική κάλυψη μαρτυρούν ότι δεν έχουν εξαλειφθεί οι ανισότητες που συσσωρεύονται στη διάρκεια του επαγγελματικού βίου. Ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, οι πιο περιορισμένες χρηματοοικονομικές γνώσεις των γυναικών μπορούν να θέσουν εμπόδια στον σχεδιασμό της συνταξιοδότησής τους. Επίσης οι γυναίκες ζουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα με κακή υγεία από ό,τι οι άνδρες και έχουν συχνότερα ανάγκη φροντίδας, ενώ τα εισοδήματά τους είναι χαμηλότερα.
 - γ. Μολονότι η πανδημία COVID-19 και η αύξηση του κόστους ζωής που προκλήθηκε από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας δημιούργησαν μια σημαντική πρόκληση όσον αφορά το βιοτικό επίπεδο, τα ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα και τα μέτρα κατά της κρίσης βοήθησαν να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις στην επάρκεια των συντάξεων. Ταυτόχρονα, συνεχίστηκε η συνολική μεταρρυθμιστική τάση προς τη βελτίωση των μηχανισμών επάρκειας. Η τιμαριθμική αναπροσαρμογή των συντάξεων είναι ένας βασικός μοχλός πολιτικής για την προστασία των συνταξιούχων από τη διάβρωση του εισοδήματος.

- δ. Τα ποσοστά αναπλήρωσης συντάξεων στα περισσότερα κράτη μέλη προβλέπεται να μειωθούν τις επόμενες τέσσερις δεκαετίες. Ενώ τα συνταξιοδοτικά συστήματα και η φορολογία επηρεάζουν το επίπεδο και την (ανα)διανομή των συνταξιοδοτικών εισοδημάτων και τη μελλοντική εξέλιξη της επάρκειας, η ηλικία συνταξιοδότησης παραμένει βασικός παράγοντας που εξηγεί τις τρέχουσες και τις μελλοντικές παροχές. Η αντιμετώπιση των διακοπών της σταδιοδρομίας από τα συνταξιοδοτικά συστήματα ποικίλλει, από σχετικά καλή προστασία των διακοπών για τη φροντίδα παιδιών έως λιγότερο σταθερή αναγνώριση της ανεργίας και της μακροχρόνιας φροντίδας.
- ε. Οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στο προσδόκιμο ζωής αποτελούν πρόκληση για τις συνταξιοδοτικές πολιτικές, οι οποίες ίσως χρειαστεί να προσαρμόσουν τις πορείες προς τη συνταξιοδότηση για διαφορετικά προφίλ σταδιοδρομίας ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ανισοτήτων. Ο τρόπος με τον οποίο η ανισότητα στις αποδοχές από την εργασία μεταφράζεται σε συνταξιοδοτική ανισότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προοδευτικότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Παρόλο που τα συνταξιοδοτικά συστήματα προστατεύουν όσους έχουν ανάγκη, εξακολουθούν να υπάρχουν κενά. Οι συντάξεις για τους αυτοαπασχολούμενους προβλέπεται να είναι κατά μέσο όρο χαμηλότερες κατά ένα τρίτο από τις συντάξεις των υπαλλήλων πλήρους απασχόλησης με παρόμοια σταδιοδρομία, μεταξύ άλλων λόγω διαφορών στους κανόνες και στις μέσες αποδοχές.
7. ΤONIZEΙ τον ρόλο των επαρκών εισοδημάτων για ηλικιωμένους στη διασφάλιση της κοινωνικής σύγκλισης, στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, καθώς και στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας.
8. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τα μέτρα που έχουν ληφθεί με στόχο την προστασία των συνταξιούχων, ιδίως εκείνων με χαμηλά εισοδήματα, από το αυξανόμενο κόστος ζωής, καθώς και για τις μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν σε πολλά κράτη μέλη για την ενίσχυση της επάρκειας των συντάξεων, ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ παράλληλα ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση της υφιστάμενης και της μελλοντικής επάρκειας.

9. ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ την ανάγκη να συνεχιστούν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη της επάρκειας των συντάξεων σε μια κοινωνία μακροβιότητας, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της συμμετοχής και της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς και των εισφορών σε συστήματα κοινωνικής προστασίας για όλους, και με την ενίσχυση της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια περίθαλψη. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία τέτοιων μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
10. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η επάρκεια των συντάξεων και η δημοσιονομική βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι στόχοι πολιτικής, γεγονός που απαιτεί μια ολοκληρωμένη απάντηση στην πρόκληση της γήρανσης. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ τη συμπληρωματικότητα της ανάλυσης που παρέχει η έκθεση για την επάρκεια των συντάξεων και η έκθεση για τη γήρανση στο πλαίσιο αυτό. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η παράταση του εργασιακού βίου, υποστηριζόμενη από πολιτικές που προωθούν την ενεργό και υγιή γήρανση και από θετικά κίνητρα και μεγαλύτερη ευελιξία στις πορείες προς τη συνταξιοδότηση που αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία των επαγγελματικών σταδιοδρομιών, καθώς και η υψηλή συμμετοχή γυναικών και ανδρών στην αγορά εργασίας, έχουν κρίσιμη σημασία για τη διατήρηση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων σε μια κοινωνία μακροβιότητας.
11. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για το γεγονός ότι η έκθεση με θέμα την επάρκεια των συντάξεων επικεντρώνεται στο χάσμα μεταξύ των φύλων σε μεγάλη ηλικία. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και την Επιτροπή να συνεχίσουν και να αναπτύξουν περαιτέρω την ανάλυση αυτή σε μελλοντικές εκθέσεις. ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία αξιόπιστων και επικαιροποιημένων δεικτών για την παρακολούθηση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις συνταξιοδοτικές παροχές και τη συνταξιοδοτική κάλυψη, όπως επισημάνθηκε στη διάσκεψη υψηλού επιπέδου των Βρυξελλών για το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων και την επάρκεια των συντάξεων¹.

¹ Έκθεση της διάσκεψης υψηλού επιπέδου για το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων και την επάρκεια των συντάξεων (στα αγγλικά), 8 Φεβρουαρίου 2024, Βρυξέλλες

12. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ πως είναι σημαντική η μακρόπνοη ανάλυση της επάρκειας των συντάξεων και των εισοδημάτων των ηλικιωμένων, συμπεριλαμβανομένων των διανεμητικών πτυχών. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν εργαλεία μοντελοποίησης για τη διευκόλυνση των προβλέψεων σχετικά με τη μελλοντική επάρκεια και την αξιολόγηση του αντίκτυπου των μεταρρυθμίσεων.
13. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι οι συντάξεις θα πρέπει να εξετάζονται σε συνδυασμό με άλλους τομείς πολιτικής που επιδιώκουν να στηρίξουν το βιοτικό επίπεδο των ηλικιωμένων, ιδίως τη μακροχρόνια φροντίδα. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για το γεγονός ότι η έκθεση για την επάρκεια των συντάξεων καλύπτει την αλληλεπίδραση μεταξύ συντάξεων και υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας.
14. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και την Επιτροπή να συνεχίσουν τις εργασίες τους όσον αφορά την επάρκεια των συντάξεων και της μακροχρόνιας φροντίδας και να υποβάλουν έκθεση το 2027.
-